

Oborové skupiny

číslo 11/zima 2015

Plenární jednání odborných a oborových skupin 2015

Důležitou součástí aktivit odborných a oborových skupin je každoroční podzimní vlna plenárních jednání. Doplnují ta, která se pod vlivem tlaku řešených úkolů uskutečnila dříve, v průběhu roku. Většina odborných skupin své semináře či pracovní jednání připravila na základě individuálních plánů. Pojetí a témata byla tradičně různá a bylo by těžké snažit se o jejich souhrnný popis. Na tomto místě tak postačí konstatování, že většina plánovaných jednání proběhla a jednání splnila svůj účel. V případě oborových skupin je situace jiná. Jednání se připravují „centrálně“, jako společný úkol zaměřený na významná témata. V roce 2015 jich bylo připraveno deset a některá z nich jsou stručně rozpracována v tomto speciálním vydání Zpravodaje.

Miroslav Kadlec

Výchova k podnikavosti v Evropě a v ČR

Výchova k podnikavosti je jako jedna z priorit Evropské komise ve Strategii Evropa 2020 ve většině evropských zemí vyučována ve středním odborném vzdělávání. V základním vzdělávání zhruba třetina zemí výchovu k podnikavosti nerozeznává. Existují členské země EU, které nezařadily výchovu k podnikavosti ani do osnov pro druhý stupeň základních škol, ani do osnov středních škol. Výjimečné je v celé Evropě Finsko, které zpracovalo vzdělávání k podnikavosti z perspektivy celoživotního vzdělávání – od předškolní přípravy až po vzdělávání dospělých.

119 fiktivních firem z devíti zemí vč. České republiky se představilo na Mezinárodním veletrhu fiktivních firem v březnu 2015 v Praze.

Dokonce ani v osnovách pro odborné vzdělávání není ve všech členských zemích EU výchova k podnikavosti povinnou součástí osnov. Žáci, kteří prošli podnikatelským vzděláváním, mají 3krát až 6krát vyšší pravděpodobnost, že budou v budoucnu podnikat. Podnikatelské vzdělávání má ale přínos i pro budoucí uplatnění žáků na trhu práce, protože je zpravidla zaměřeno i na rozvoj „zaměstnanecké“ kreativity.

V podmínkách České republiky je výchova k podnikavosti zaměřena hlavně na založení podnikatelského subjektu. Podnikatelské kompetence mohou žáci získat pře-

devším prostřednictvím praktických metod výuky a učení k podnikavosti, a to v různých, i všeobecně vzdělávacích předmětech.

V ČR je výchova k podnikavosti zakotvena v rámcových vzdělávacích programech základních škol, gymnázií i středních odborných škol. V RVP gymnázií je přímo definována kompetence k podnikavosti, v RVP odborného vzdělávání je uvedena klíčová kompetence k pracovnímu uplatnění a podnikatelským aktivitám.

Fiktivní firmy a CEFIF

Jednou z výukových metod výchovy k podnikavosti je založení fiktivní firmy ve škole. Jde o metodu, která rozvíjí kompetenci k pracovnímu uplatnění a podnikatelským aktivitám, jako je samostatnost a pocit zodpovědnosti za vlastní práci, schopnost orientovat se v hospodářské praxi a pohotově reagovat, aplikovat teoretické vědomosti při řešení praktických úloh v jednotlivých odděleních firmy nebo schopnost komunikace, spolupráce a prezentace výsledků.

Koordinaci sítě českých fiktivních firem zajišťuje Centrum fiktivních firem (CEFIF), které rovněž poskytuje metodickou podporu pro učitele i žáky. CEFIF eviduje téměř 380 fiktivních firem na 109 školách. CEFIF je součástí Národního ústavu pro vzdělávání.

Lukáš Hula

Přechod a uplatnění absolventů škol na trhu práce

Oddělení pro analýzy trhu práce a vzdělávání NÚV dlouhodobě zjišťuje informace zaměřené především na přechod absolventů na trh práce a jejich uplatnění. Jde konkrétně o níže uvedené informace.

Informace o přechodu absolventů na trh práce

Informace vycházejí ze šetření žáků a absolventů (1324 respondentů po 3 letech, 1312 odpovědí žáků se ZP) a vztahují se mj. k tematice důvodů volby oboru vzdělání, hodnocení studia a úrovně získaných kompetencí, míře identifikace s oborem nebo hledání zaměstnání a nezaměstnanosti.

Informace o přechodu absolventů do terciéru

Informace vycházejí z analýz údajů z matricy studentů – jsou členěny podle získaného středního vzdělání (gymnázia/lycea/ obory SOŠ/ maturitní obory SOU/ nástavbová lycea) – vždy i pro jednotlivé skupiny oborů. Vztahují se mj. k tematice úspěšnosti při přijímacím řízení, podílů předčasných ukončení nebo přestupů, jejich podílů i směřování.

Informace o zaměstnanosti

Informace vycházejí z dat Výběrového šetření pracovních sil (VŠPS) a Labour Force Survey EUROSTATU a jsou zaměřené na vývoj podílů zaměstnaných osob (srovnání států EU za roky 1995, 2000, 2005, 2010 a další vývoj). Zpracovávají se především data podle odvětví, profesních skupin a stupně vzdělání.

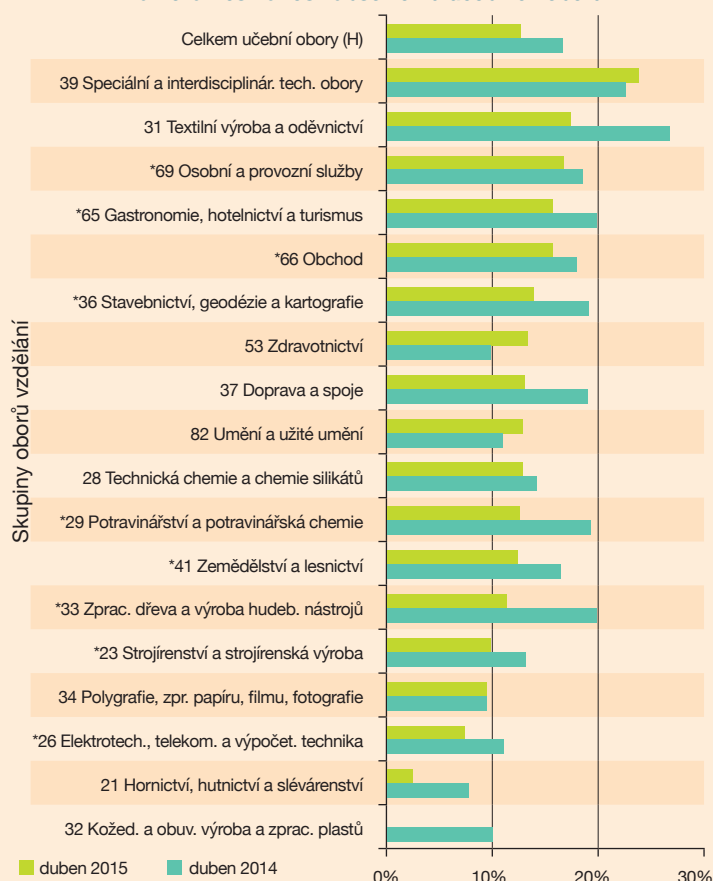
Zjišťování informací o zaměstnanosti a nezaměstnanosti

Informace o nezaměstnanosti absolventů vycházejí z dat MPSV o počtech nezaměstnaných a MŠMT o počtech absolventů. Stanovujeme míru nezaměstnanosti podle kategorií vzdělání, skupin oborů i jednotlivých oborů.

Potřeby a požadavky zaměstnavatelů

Informace vycházejí z šetření zaměstnavatelů, výsledky jsou členěny pro sekundární, terciární i kvartérní sektor. Zjišťujeme především kompetence, které zaměstnavatelé potřebují, jaké pracovníky přijímají, co je rozhodující při přijímání nových pracovníků (absolventů), profese (obory vzdělání), které zaměstnavatelé potřebují, a očekávání zaměstnavatelů od školského systému.

Míra nezaměstnanosti absolventů učebních oborů

Využití vzdělání absolventů

Informace vycházejí z analýzy údajů z VŠPS, tj. výběrového souboru 25 tis. bytů a přes 58 tis. respondentů. Z dat šetření zjišťujeme především profesní strukturu absolventů podle jednotlivých kategorií vzdělání, strukturu absolventů z hlediska skupin oborů a kategorií vzdělání, shodu získaného vzdělání a vykonávaného zaměstnání (v členění dle oborů vzdělání) a shodu vykonávaného zaměstnání a získaného vzdělání (v členění dle profesí).

Všechny informace i studie lze nalézt na www.infoabsolvent.cz, v sekci Absolventi škol a trh práce.

Jiří Vojtěch

Metodika tvorby jednotek výsledků učení

Snaha o užitečné a žádoucí propojení Národní soustavy kvalifikací a Evropského systému kreditů pro odborné vzdělávání a přípravu (ECVET) trvá již několik let. Pro aktivity oborových skupin mělo zásadní význam zpracování metodiky tvorby jednotek výsledků učení ECVET na základě standardů profesních kvalifikací v NSK.

Ve spolupráci členů ustavené pracovní skupiny byla nejprve vytvořena pracovní verze se strukturovanými podněty a na jejím základě pak finální návrh metodiky. Ten byl podrobně diskutován nejen v rámci Koordinačního centra pro ECVET, ale i s vybranými pracovníky NÚV a s řešiteli projektu NSK2.

Metodika byla následně využita při úpravě více než sta jednotek výsledků učení vytvořených v předchozí fázi na základě standardů profesních kvalifikací v NSK. Navržené jednotky byly díky aktivitě oborových skupin dopracovány

do stavu, v němž budou v příštím roce vystaveny na internetových stránkách pro inspiraci dalších tvůrců a pro využití případnými zájemci.

V cílovém stavu by měly být vedle jednotek vytvořených v oborových skupinách dostupné i jednotky se vztahem k mezinárodním mobilitám podporovaným programem Erasmus+ a již vystavené jednotky se vztahem k „vnitrostátním mobilitám“ z ukončeného projektu Pospolu.

Miroslav Kadlec

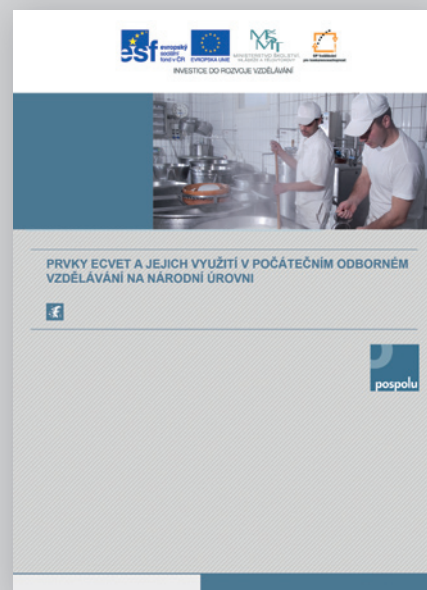
Využití prvků ECVET v projektu POSPOLU

V projektu POSPOLU (Podpora spolupráce škol a firem se zaměřením na odborné vzdělávání v praxi) byly ověřovány možnosti zavádění některých principů a prvků ECVET (Evropského systému kreditů v odborném vzdělávání a přípravě do praxe v národním prostředí). Projekt přitom vycházel z Návrhu implementace ECVET, který byl schválen MŠMT v roce 2012, podle něhož je systém ECVET chápán nejen jako nástroj, který pozitivně přispívá ke zvýšení kvality mezinárodních stáží, ale i jako praktický nástroj, jehož potenciálem je zatraktivnit počáteční odborné vzdělávání (zejména technického zaměření) a zvýšit jeho kvalitu.

Do implementace prvků ECVET se v rámci ověřování spolupráce škol a firem zapojilo 15 partnerství škol a firem. Vzniklo celkem 82 jednotek výsledků učení pro obory dosaženého vzdělání kategorie H, M a LO. Z toho 65 bylo publikováno na modulu Pospolu na portálu RVP.CZ (<http://pospolu.rvp.cz>); 31 jednotek je určeno pro odbornou praxi, 23 pro odborný výcvik a 11 pro stáž učitelů.

Z ověřování vyplynulo, že je vhodnější tvořit jednotky výsledků učení pro odbornou praxi, protože často nemají

konkrétně vymezen vzdělávací obsah v RVP ani ŠVP. Odborné praxe nejsou tak rozsáhlé jako odborný výcvik, navíc jejich rozsah svou délkou odpovídá délce zahraniční mobility žáků. Nástroj ECVET školám umožní si praxi dobře a smysluplně rozplánovat a uspořádat znalosti, dovednosti a kompetence, které mají žáci získat, do jednotky výsledků učení. Umožní také dobře kontrolovat to, co se žák na pracovišti naučil, a eliminovat odbornou praxi, s jejichž obsahem nebyla spokojena škola ani samotný žák. V průběhu testování bylo

projektem Pospolu ve spolupráci s Národním centrem Europass vydáno v letech 2014 a 2015 celkem 22 Europass – dokladů o národní mobilitě.

Martina Kaňáková

Metodický portál RVP.CZ nabízí učitelům různé možnosti

Metodický portál je živý komunikační a metodicko-didaktický nástroj pro zkušené i začínající učitele a místem pro jejich setkávání. Nabízí prostor pro publikaci článků, komentářů, odkazů, diskusí. Návštěvnost je vysoká – kolem 25 000 návštěv týdně.

Materiály publikované na Metodickém portálu RVP.CZ v tzv. obsahové části jsou garantované a procházejí recenzemi a korekturou. Týká se to především výstupů v modulech Články, DUM a Odkazy.

Pozornost si zaslouží také **modul POSPOLU**, který obsahuje databázi výstupů projektu Pospolu, adresář pilotních škol, firem a jejich sociálních partnerů, metodiku práce s modely projektu Pospolu, vstup do modulu BURZA portálu a rozhraní pro konzultační centrum NÚV pro poskytování poradenství ve věcech práce s ŠVP a nastavování obsahu výuky.

Komunitní část Metodického portálu RVP.CZ (např. modul Diskuze, Wiki, Digifolio) není garantovaná a je zde možné nahrávat materiály, vkládat texty nebo komentovat. Formou komentářů lze současně získat zpětnou vazbu ke svým sdíleným materiálům a textům.

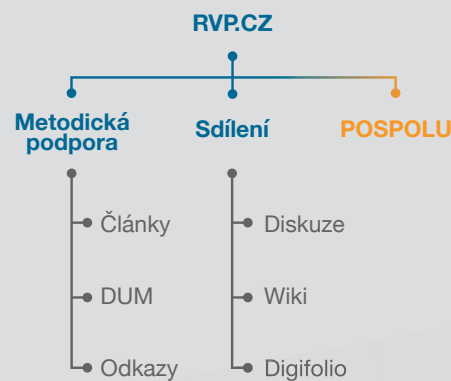
V modulech Wiki a Digifolio si sami určujete, s kým svůj obsah sdílíte.

Materiály napříč Metodickým portálem RVP.CZ jsou publikovány pod licencí Creative Commons, zkráceně CC. Jde o soubor veřejných licencí, které přináší nové možnosti v oblasti publikování autorských děl. Posilují pozici autora při rozhodování, za jakých podmínek bude dílo veřejně zpřístupněno.

Již čtvrtým rokem nabízí Metodický portál RVP.CZ svým uživatelům tematická setkání ve virtuálním prostředí, tzv. webináře (webové semináře). Konají se obvykle ve večerních hodinách. Přes zvukové zařízení mohou účastníci spolu s ostatními naslouchat hostům a sledovat na obrazovce prezentace. Případné komentáře a dotazy píšou do chatu. Z každého webináře je zveřejněn na Metodickém portálu RVP.CZ záznam.

Pavína Hublová

Metodický portál RVP.CZ pro odborné vzdělávání

Databáze Europass – dodatků k osvědčení

V březnu 2015 spustilo Národní centrum Europass novou databázi pro vydávání dodatků k osvědčení, která zjednodušuje proces vydávání dodatků nejen středním školám, ale také individuálním žadatelům o dodatek. Databáze je otevřená veřejnosti – každý si tu může bez registrace prohlédnout náhledy dodatků aktuálních oborů.

Europass – dodatek k osvědčení je doklad připojený k osvědčení o středním a středním odborném vzdělání (vysvědčení o závěrečné zkoušce, výučnímu listu, vysvědčení o maturitní zkoušce). Vztahuje se ke kvalifikaci držitele, a je tedy totožný pro všechny osoby se stejným odborným vzděláním. Na dodatku není uvedeno jméno držitele.

Výhodou dodatku k osvědčení je to, že obsahuje doplňující informace k osvědčení, tj. především slovní popis získaných obecných i odborných kompetencí, možné profesní uplatnění a dosaženou úroveň EQF (Evropského rámce kvalifikací). Dodatek je vydáván zdarma v českém a třech cizích jazycích (angličtině, němčině, francouzštině), a to jak v tištěné, tak elektronické podobě.

Díky úspěšné spolupráci se středními školami získalo dodatek v roce 2015 celkem 56 000 absolventů spolu se závěrečným osvědčením. Absolventi škol, které dodatek nevydávají, nebo ti, kteří školu absolvovali před vznikem Europassu (v roce 2005), si o něj mohou zažádat sami v databázi na <http://edo.europass.cz/>.

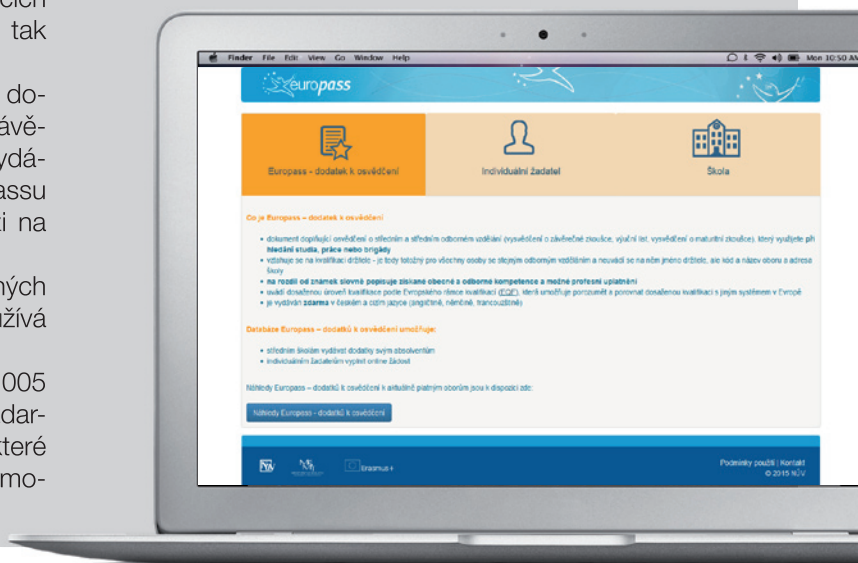
Databáze v současnosti obsahuje 971 zpracovaných dodatků k oborům v různých formách studia a využívá ji 636 středních škol.

Národní centrum Europass ČR bylo otevřeno roku 2005 a je v gesci Národního ústavu pro vzdělávání. Poskytuje zdarma poradenství související s dokumenty Europassu, které tvoří životopis a motivační dopis, jazykový pas, doklad o mo-

bilitě, dodatek k diplomu a dodatek k osvědčení. Tyto dokumenty usnadňují profesní a studijní mobilitu občanů. Jsou určeny všem, kteří se chtějí uplatnit na evropském trhu práce nebo získat kvalifikaci v některé zemi EU. Bližší informace na www.europass.cz.

V roce 2016 bude zahájeno pilotní vydávání Europass – dodatku k osvědčení i pro profesní kvalifikace.

Sylvie Boumová

Údaj o EQF bude na vysvědčeních a dalších dokladech

Podle vyhlášky č. 3/2015 Sb., o některých dokladech ve vzdělávání, se od 1. října 2017 povinně objeví údaj o úrovni Evropského rámce kvalifikací pod zkratkou EQF na absolventských vysvědčeních, výučních listech a diplomech o absolutoriu. Změna se týká základních, středních, vyšších odborných škol a konzervatoří.

Evropský rámec kvalifikací (European Qualification Framework – EQF) je společný referenční rámec, který slouží jako pomůcka ke vzájemnému srovnávání vzdělávacích systémů. Rámec rozlišuje osm kvalifikačních úrovní, které v zásadě pokrývají všechny vzdělávací aktivity počínaje základní školní docházkou až po vysokoškolské vzdělávání. Kvalifikační rámec je popsán z hlediska obecných požadavků na absolventy dané úrovně (znalostí, do-

vedností a způsobilostí). EQF je jedním z evropských nástrojů k podpoře srozumitelnosti a transparentnosti vzdělávacích systémů.

Od roku 2012 je údaj o úrovni kvalifikace podle EQF součástí dokumentů Europassu a objevuje se také na osvědčeních o získání profesní kvalifikace (v rámci Národní soustavy kvalifikací). Více informací najdete na www.eqf.cz.

Jan Brůha

Tiráž
Zpravodaj Oborové skupiny
číslo 11/zima 2015
Vyšlo 31. prosince 2015
Vydává: Národní ústav pro vzdělávání, školské poradenské zařízení a zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků,
Weilova 1271/6,
102 00 Praha 10

NIV Národní ústav
pro vzdělávání

tel.: +420 274 022 111
www.nuv.cz
Redakce: Miroslav Kadlec, Lucie Šnajdrová
Grafika a sazba: Zdeněk Kalenský

MSMT
MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY